

Gemeente Woerden Rapportage naar aanleiding van de tussentijdse controle 2013

VERTROUWELIJK

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Woerden
Postbus 45
3440 AA WOERDEN

Utrecht, 16 december 2013

SBAR-9EBKF3/JD/SB/nb

Bevindingen naar aanleiding van de tussentijdse controle 2013

Geacht college,

Met genoegen presenteren wij u hierbij onze managementletter 2013. Wij brengen met deze rapportage verslag uit van onze tussentijdse bevindingen welke wij in het kader van onze controleopdracht van de jaarrekening hebben opgedaan. Wij hebben onze conceptbevindingen toegelicht en besproken op 28 november 2013 met de teammanager financiën en directeur/concern controller van de gemeente Woerden.

In deze rapportage zijn onze bevindingen weergegeven naar aanleiding van onze tussentijdse controle alsmede een opvolging van onze aanbevelingen uit voorgaande rapportages. Wij constateren dat de processen binnen de gemeente Woerden als fundamenteel goed zijn georganiseerd. Onze aanbevelingen dienen gezien te worden ter verdere verfijning hiervan. Gelet op het karakter van deze brief, is de inhoud ervan echter naar haar aard kritisch dan wel kan deze als zodanig worden geïnterpreteerd.

Wij hebben onze bevindingen, waar mogelijk aangevuld met aanbevelingen tot verbetering, als volgt ingedeeld:

- 1 Inleiding
- 2 Planning & Control
- 3 Aandachtspunten auditcommissie
- 4 Rechtmatigheidsbeheer en interne controle
- 5 Bevindingen tussentijdse controle 2013
- 6 Aandachtspunten voor het jaarrekeningtraject
- 7 Actuele ontwikkelingen en overige onderwerpen

Met vriendelijke groet,
Ernst & Young Accountants LLP

J.M.A. Drost RA

1 Inleiding

Wij hebben ons gedurende deze controle met name gericht op de opzet, het bestaan en de werking van de administratieve organisatie en het daarvan deel uitmakende systeem van interne controle beoordeeld, voor zover van belang voor het verkrijgen van een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening en de rechtmatigheid van inkomsten, uitgaven en balansmutaties. De in voorliggende rapportage opgenomen bevindingen hebben dan ook voornamelijk betrekking op de inrichting van de organisatie op dit vlak.

1.1 Bevindingen tussentijdse controle 2013

In onderstaande tabel noemen wij de belangrijkste aanbevelingen en aandachtspunten naar aanleiding van onze tussentijdse controle. Een meer gedetailleerde omschrijving van de bevindingen is in het vervolg van deze rapportage (hoofdstuk 5) verder terug te vinden.

Nr.	Onderwerp	Aanbeveling
1	Actualisatie grondexploitaties	Wij benadrukken het belang van een tijdige actualisatie van de grondexploitatieberekeningen in de huidige tijdsgeest. Ons is medegedeeld dat deze tijdig beschikbaar zullen zijn voor de controle van de jaarrekening 2013.
2	Oprichting Ferm Werk	- Wij adviseren u toe te zien op het maken van adequate afspraken omtrent een juiste, volledige en tijdige informatievoorziening. - Wij adviseren u nu al tijdige afspraken te maken met de directie van "Ferm Werk" over de tijdige aanlevering van een controleverklaring over het jaar 2014 ten behoeve van de jaarrekening van de gemeente Woerden.
3	Invoering SEPA/IBAN	Wij benadrukken dat een tijdige implementatie van de nodige wijzigingen in het kader van SEPA/IBAN van groot belang zijn voor de dagelijkse bedrijfsvoering van de gemeente.

1.2 Follow up aanbevelingen voorgaand jaar

In onderstaande tabel noemen wij de opvolging en huidige status opgenomen van de belangrijkste aanbevelingen en aandachtspunten vanuit onze eerdere rapportages. Wij hebben hierbij de volgende prioritering aangehouden:

- Niet gestart
- Onderhanden
- Afronding/onder de aandacht in het reguliere bedrijfsproces

Nr.	Onderwerp	Aanbeveling	Status 2013	Status
1	Bezuinigingen	Continu monitoren realisatie bezuinigingsmaatregelen. Dit kan ook in de reguliere Planning & Control-producten.	De voortgang wordt gemonitord in de reguliere P&C-cyclus, zoals in deze serie checksessies en wordt daarmee zichtbaar in beeld gebracht.	
2	Risico-management (1)	Belangrijkste risico's nader financieel te vertalen, bijvoorbeeld door het hanteren van een "kans x impact"-systematiek	De systematiek is aangepast en de financiële vertaling heeft voor het eerst plaatsgevonden in het voorjaar. In de begroting 2014 heeft dit zijn beslag gekregen en is de koppeling naar het weerstandsvermogen gelegd.	
3	Risico-management (2)	Risicomanagement vast onderdeel te laten zijn van de bedrijfsvoering en in te bedden in de reguliere processen binnen de gemeente.	Risicomanagement maakt vast onderdeel uit van de beleidscyclus, waarmee PDCA geborgd is. Risicomanagement bij projecten vindt ook al langer plaats, maar zal binnenkort weer onder de loep worden genomen in het kader van project-control.	
4	Verbonden partijen	Monitoren van de verbonden partijen, afhankelijk van financiële omvang en/of risico's (politiek, juridisch). Tevens is het wenselijk om het overzicht "Verbonden partijen" in de begroting/jaarrekening aan te vullen met gesignaleerde risico's.	Verbonden partijen worden meegenomen in risicoanalyses van de teams. CZ doet nog in 2013 voorstellen om de control op (belangrijke) verbonden partijen te versterken.	
5	Sociale domein (1)	Toezen op een juiste en volledige informatievoorziening vanuit de Regionale Sociale Recherche te Nieuwegein teneinde tijdig te kunnen anticiperen op mogelijke geconstateerde externe fraude.	Aanbeveling is overgenomen. Er is door de directie budget beschikbaar gesteld voor het (tijdelijk) aanstellen van een handhaver. Deze functie zal structureel worden vormgegeven binnen Ferm Werk.	
6	Sociale domein (2)	Het handhavingsbeleid een belangrijk onderdeel te laten zijn binnen de nieuw op te richten organisatie "Het Nieuwe Werkbedrijf" teneinde het risico op onrechtmatige en/of frauduleuze uitkeringen te minimaliseren.	Aanbeveling is overgenomen. Het project is gestart en de handhaver wordt fulltime ondersteund door een sociaal rechercheur voor het vormgeven van het proces	

7	Totstand-koming bouwleges	Onderzoeken of de vaste lasten die samenhangen met het proces van omgevingsvergunningen en bouwleges nader in lijn gebracht kunnen worden met de afgenomen baten.	Op dit moment is de inzet die wordt gepleegd in vergelijking met het aantal aanvragen volledig in control. Tevens is een analyse opgesteld van de gemaakte uren en de nog te maken uren.	●
8	Investerings	In kaart brengen van de effecten van de wet Hof en schatkistbankieren. Door middel van het (periodiek) opstellen van liquiditeitsprognoses, investeringsplanningen en scenarioanalyses kan de concrete impact van deze ontwikkelingen op de gemeente Woerden vastgesteld worden.	Op dit moment wordt er gewerkt aan een nieuwe treasury rapportage, waarin onder andere de volgende onderwerpen aan bod komen: • Liquiditeitsprognose • Kort en lang geldleningen • Verloop EMU-saldo.	●
9	Uitvoering verbijzonderde interne controle (1)	De timing en fasering van de verbijzonderde interne controle aan te passen.	Nog niet gestart, dit staat voor de controle voor 2014 op de planning.	●
10	Uitvoering verbijzonderde interne controle (2)	Op basis van een meerjarenraming na te gaan welk rotatieschema kan worden toegepast. Wij benadrukken dat bepaalde materiële processen jaarlijks gecontroleerd dienen te worden, zoals inkopen, aanbestedingen en grondexploitatie.	Nog niet gestart, dit staat voor de controle voor 2014 op de planning.	●
11	Crediteuren-stamgegevens	Het autoriseren van de mutatielijst crediteurenstamgegevens verder te borgen in het werkproces. Hierbij is het wenselijk dat in het interne controleplan een toets hierop wordt opgenomen.	Op dit moment onderhanden, echter nog niet volledig geïmplementeerd in het bedrijfsproces.	●
12	Tariefcontrole	De ingevoerde tarieven inzake omgevingsvergunningen zichtbaar te controleren aan de hand van de vigerende legesverordening.	Onderhanden, de gemeente is gestart met het digitaal vergunnen.	●
13	Het Nieuwe Werkbedrijf	Wederzijdse rechten en verplichtingen met Het Nieuwe Werkbedrijf inzake de uitvoering van Sociale Zaken verder vorm te geven en op korte termijn formeel vast te leggen in een dienstverlenings-overeenkomst.	De dienstverlenings-overeenkomst wordt opgezet vanuit het project HNW. Er zijn nu verschillende basisdocumenten die in de komende periode verder uitgewerkt gaan worden.	●

14	Periodiek afstemmings-overleg	Communiceren met de betreffende gemeenten (inzake uitvoering van Sociale Zaken) om wederzijdse verwachtingen te communiceren teneinde mogelijke onenigheden en/of onduidelijkheden per jaareinde te voorkomen.	Er is periodiek contact met de buurgemeenten. Met ingang van 01-01-2014 wordt dit door Het Nieuwe Werkbedrijf (Ferm Werk) overgenomen.	
15	Verplichtingenadministratie re-integratie-budget	Toe zien dat de procedure waarin wordt voorgeschreven om verplichtingen te registreren door de gehele organisatie wordt nageleefd.	Binnen het klantvolg-systeem is een eigen verplichtingen-administratie vormgegeven. Door de overgang naar Ferm Werk is er voor gekozen om niet te investeren in nog een verplichtingen-administratie	
16	VAR-verklaringen	Wij adviseren heldere afspraken te maken met de partij die verantwoordelijk is voor de inhuur van externe medewerkers over de registratie van VAR-verklaringen.	Is volledig afgestemd met Staffing, nieuwe inhuurdesk.	
17	Werkkosten-regeling	Opvolging geven aan de geplande werkzaamheden omtrent de invoering van de werkkostenregeling.	Werkkostenregeling is uitgesteld tot 2015 derhalve nog geen actie ondernomen. De nut en noodzaak voor een tijdige invoering is bij de gemeente Woerden aanwezig.	
18	Single Information Single Audit (SISA)	Bestaande risicoanalyses verder concreet te maken en aan te vullen met beheersingsmaatregelen.	Alle SISA-regelingen zijn voorzien van een risicoanalyse, mogelijk volgt nog een verdere verdiepingsslag in overeenstemming met EY.	
19	Verplichte IT-audit	Assessment uit te voeren in hoeverre de benoemde beveiligingen zijn geïmplementeerd en zichtbaar zijn gemaakt.	De voorbereidingen ten behoeve van de DigiD audit zijn in volle gang.	
20	Interne controle automatisering	Huidige interne controleplan verder uit te breiden met het onderdeel Automatisering (rondom logische toegangsbeveiliging, change-management procedures en back-up en recovery.	Start is gemaakt, de uitbreiding van het IC-plan staat voor 2014 op de planning.	

2 Planning & Control

Naast de opzet, bestaan en werking van de administratieve organisatie hebben wij ons tevens gericht op de P&C cyclus van de gemeente Woerden. Op grond van de uitkomsten van onze controlewerkzaamheden zijn wij van mening dat de P&C cyclus en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle voldoen aan de daaraan te stellen eisen. Dit neemt niet weg dat op onderdelen verdere aanpassing en/of verbetering mogelijk is. In dit kader rapporteren wij u in de volgende paragrafen over onze bevindingen.

2.1 Begroting en bezuinigingen

Voorgaand jaar hebben wij gerapporteerd omtrent de begroting en bezuinigingen en de bijbehorende acties en maatregelen die de gemeente Woerden onderneemt om dit te kunnen opvangen. Bij deze bezuinigingsmaatregelen zijn mede vanuit het collegeprogramma "slanke overheid, sterke samenleving" een aantal door de gemeente geformuleerde uitgangspunten in acht genomen:

- Prudent met overheidsgeld omgaan.
- Behoud van betrokkenheid en een hoog voorzieningenniveau.
- Solidariteit.
- Bureaucratie terugdringen.

Om de bezuinigingen te kunnen realiseren zijn er binnen de gemeente verschillende acties ondernomen als de slimme allocatie van middelen (cost management en publiek private samenwerking), doorlichten van processen (leanmanagement), formatieonderzoek, snellere en betere besluitvoering (scenarioplanning en decision support) en risicomanagement (programma management).

September jl. is de begroting 2014 opgesteld door het college en in oktober door de raad vastgesteld. Dit betreft een sluitende begroting 2014, echter als gevolg van de laatste kabinetsplannen zoals gepresenteerd tijdens Prinsjesdag zullen er nog aanvullende bezuinigingen nodig zijn om de begroting 2014 en de meerjarenbegroting de komende jaren sluitend te houden. Deze grootste gevolgen voor de gemeente Woerden naar aanleiding van Prinsjesdag zijn:

- De algemene uitkering gemeentefonds in 2014 incidenteel hoger.
- Vanaf 2015 de algemene uitkering lager uit dan eerder begroot.
- De achterblijvende overhead en wegvallende bijdragen als gevolg van het opheffen van de samenwerkingsverbanden IASZ en WMO.
- De geprognosticeerde opbrengst leges omgevingsvergunningen structureel lager.
- Het tekort Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) hoger.

Constatering

- Wij benadrukken het belang van het tussentijds monitoren van de realisatie van de geplande bezuinigingsmaatregelen. Wij constateren dat de gemeente Woerden hier specifiek aandacht voor heeft. Hierdoor is het mogelijk tussentijds bij te sturen indien dit noodzakelijk blijkt.

3 Aandachtspunten auditcommissie

In onze bespreking met de auditcommissie van 15 oktober jongstleden zijn een drietal aandachtspunten voor de accountant meegegeven. Wij rapporteren in deze managementletter over onze recente bevindingen in dit kader. Gegeven het karakter van onze tussentijdse controle zijn onze bevindingen met name gericht op de achterliggende processen die de benoemde aandachtspunten raken. In het accountantsverslag naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole (voorjaar 2014) zullen wij nader rapporteren over onze bevindingen die wij hebben opgedaan bij de controle van de balans en programmarekening.

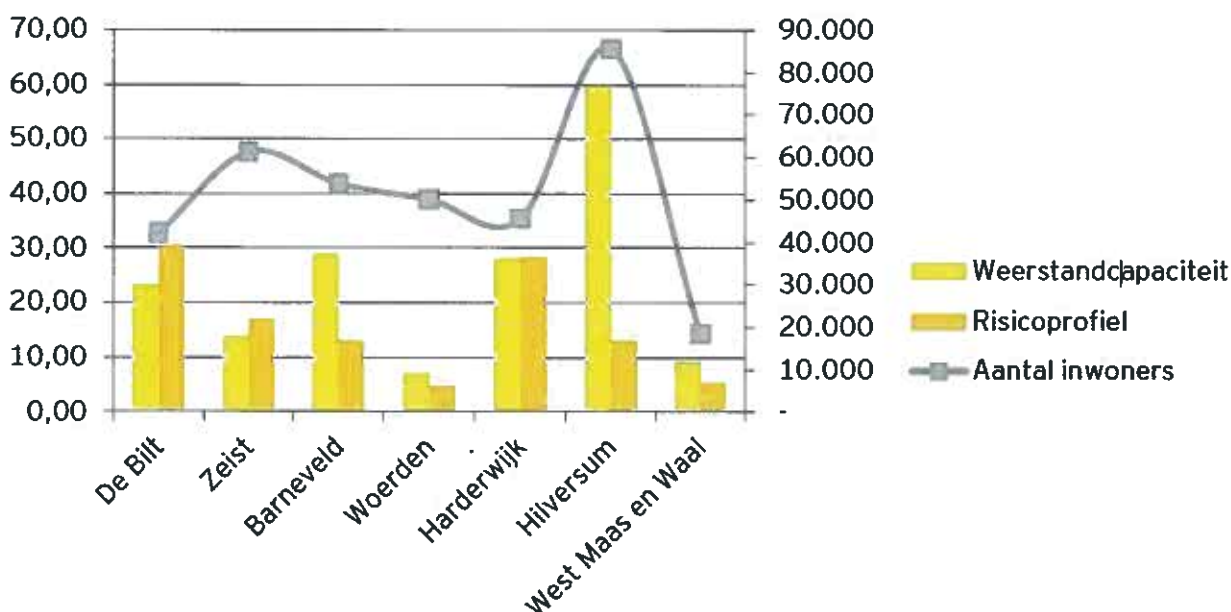
3.1 Risicomanagement

Bij onze tussentijdse controle hebben wij vastgesteld dat binnen uw organisatie in toenemende mate aandacht bestaat voor het risicomanagement als proces. Bij het opstellen van de begroting 2014 is er op zowel operationeel als strategisch niveau aandacht voor risico's die de gemeente mogelijk loopt. Per team worden de risico's geïdentificeerd en doorvertaald naar de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen.

Mede naar aanleiding van onze gerapporteerde bevindingen voorgaand jaar heeft de gemeente Woerden haar paragraaf weerstandsvermogen aangepast. In de rapportages tot en met de jaarrekening 2013 werd nog uitgegaan van een bepaald risicoprofiel van de gemeente en een daar bijhorend vast bedrag per inwoner om zo te komen tot een minimaal weerstandsvermogen. Vanaf de begroting 2014 hanteert de gemeente Woerden het zogeheten "kans x impact"-systematiek. Op basis van deze systematiek zijn in het voorjaar alle risico's geïdentificeerd, geanalyseerd en gekwantificeerd.

In de paragraaf weerstandsvermogen worden alle geïdentificeerde risico's (> € 50.000) opgeteld om te komen tot het minimale weerstandsvermogen. In de begroting 2014 wordt het minimale weerstandsvermogen geschat op € 4,8 miljoen. Gezien de huidige stand van het weerstandscapaciteit van € 9,2 miljoen kunnen de risico's ruimschoots worden gedekt vanuit het weerstandsvermogen. De weerstandscapaciteit per heden is verbeterd ten opzichte van ultimo 2012 (€ 7,1 miljoen).

In de hierna opgenomen benchmark worden het risicoprofiel en weerstandscapaciteit van de gemeente Woerden vergeleken met andere gemeenten.

Figuur 1 - Benchmark tussen aantal inwoners, de weerstandscapaciteit en het risicoprofiel per ultimo 2012

Om als organisatie effectief te functioneren dient het continue proces van inventariseren, vastleggen en monitoren van risico's, beter bekend als "risicomanagement", daarom verankerd te zijn in de genen van uw organisatie.

De gemeente Woerden kent diverse rapportagemomenten aan de raad waarin aandacht wordt besteed aan risicomanagement. De voornaamste rapportages betreffen de begroting, de bestuursrapportage(s) en de jaarrekening. Wij zijn van mening dat de raad hierdoor in principe op een adequate wijze geïnformeerd wordt over de belangrijkste risico's voor de gemeente Woerden. Wel benadrukken wij het belang van doorlopend risicomanagement zodat de raad in voorkomende gevallen ook buiten de reguliere rapportages om geïnformeerd kan worden. Op deze wijze heeft de gemeente ten alle tijden een actueel overzicht van haar risicoprofiel.

Aanbeveling

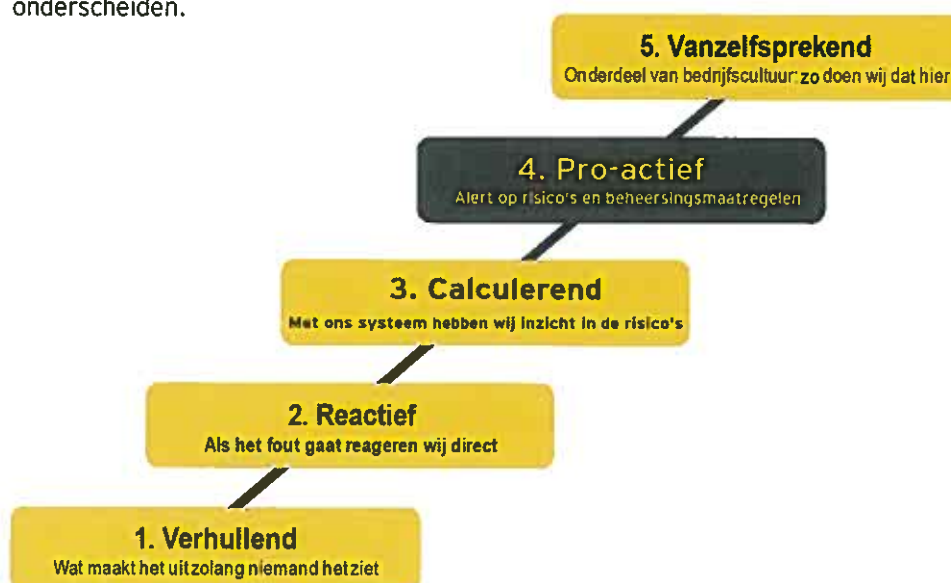
- Wij adviseren u het proces van het inventariseren en monitoren van risico's door de teams frequent uit te laten voeren.

Zoals eerder vermeld worden de risico's per team geïdentificeerd en doorvertaald naar de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen. Tijdens onze tussentijdse controle hebben wij geconstateerd dat er interpretatieverschillen tussen de teams bestaan als het gaat om risicomanagement. Er is nog geen sprake van een uniforme werkwijze over de teams. Deze (deels verklaarbare) verschillen verminderen mogelijk de effectiviteit van het risicomanagementproces en gaan ten koste van de efficiency bij het verzamelen en rapporteren over de risico's.

Aanbeveling

- Wij adviseren u een uniforme methodiek van rapporteren in te voeren waardoor het verzamelen, vergelijken en samenvoegen van de geïdentificeerde risico's wordt vergemakkelijkt.

Het vormgeven van risicomanagement binnen een gemeente heeft voor een belangrijk deel te maken met gedragsverandering. Wij hebben geconstateerd dat de organisatie groeiende is met het denken in risicomanagement. In het navolgende schema worden hieromtrent een vijftal fasen onderscheiden.

Ten opzichte van voorgaand jaar is het risicomanagement verder verbeterd. Op basis van de verbeterde inrichting van het risicomanagement binnen de gemeente Woerden kan geconstateerd worden dat op dit moment fase 4 van toepassing is.

Aanbeveling

► Wij adviseren u het risicomanagement verder in te bedden in de dagelijkse processen en bedrijfsvoering.

3.2 Decentralisaties sociale domein

Vanaf 1 januari 2015 krijgen gemeenten een aantal belangrijke taken erbij. De drie transities van de Jeugdzorg, van AWBZ naar de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de Participatiewet (zogenoemde 3 D's) zorgen dat gemeenten veel verantwoordelijkheden erbij krijgen. Deze gaan momenteel gepaard met veel onzekerheid. Immers is thans onduidelijk hoe de nieuwe wetgeving en financiering exact eruit komt te zien. Wel is zeker dat de taken mogelijk verdubbelen en het budget minder wordt.

Met de totale transitie wordt op macro niveau € 12 tot € 15 miljard aan gelden overgeheveld naar de gemeenten. Dit bedrag is als volgt verdeeld onder de drie domeinen:

- Participatiewet € 3 miljard
- Jeugdzorg € 3 miljard
- WMO € 6 miljard

Het succes van de decentralisaties zal ook bij de gemeente Woerden afhangen van de samenhang tussen de domeinen. Hiermee wordt efficiencywinst geboekt en krijgt de burger een kwalitatief goede, integrale dienstverlening. Een duidelijke visie, strategie en borging van inhoudelijke kennis is noodzakelijk. De gemeente Woerden heeft deze in de kadernotitie "Kadernota decentralisaties/transformaties sociale domein" in 2013 vastgesteld. Wij hebben vastgesteld dat de concrete voorbereidingen voor de uitvoering van de gedecentraliseerde taken bij de gemeente Woerden en bij de gemeenschappelijke regeling Ferm werk inmiddels zijn gestart.

De gemeente Woerden heeft een projectgroep aangesteld welke voor een groot aantal van de specifieke onderdelen een werkgroep zal instellen. Deze werkgroepen zullen voor de relevante specifieke onderdelen onderzoek uitvoeren omtrent de benodigde wijzigingen en risico's voor de gemeente.

Tot op heden gaat de gemeente Woerden op dit moment uit van een budgetneutrale overgang van de drie domeinen naar de gemeente.

Aanbeveling

► Omdat thans nog onzeker is hoe exact invulling wordt gegeven aan de transities, de omvang van de rijksbijdrage onzeker is en de verwachte uitgaven lastig zijn in te schatten kan momenteel niet worden ingeschat wat de financiële impact op de gemeente Woerden is. Wij adviseren u om diverse scenario's uit te werken, zodat de mogelijke impact van de transities op de gemeente Woerden inzichtelijk wordt.

3.3 Samenwerking gemeente Oudewater

Vanaf 1 januari 2015 zal de gemeente Woerden haar samenwerking met de gemeente Oudewater intensiveren. De belangrijkste redenen voor deze intensievere samenwerking zijn:

- Vermindering van de ambtelijke kwetsbaarheid.
- Verhoging van de kwaliteit van de dienstverlening.
- Verantwoordelijkheid nemen voor de kracht en kwaliteit van het lokaal bestuur in de regio.

In mei 2013 heeft de raad het voorstel van het college om de samenwerking vorm te geven op basis van een dienstverleningsovereenkomst vastgesteld. Dit houdt in dat de ambtelijke dienst van de gemeente Oudewater met uitzondering van de secretaris en griffier zal worden ondergebracht bij de gemeente Woerden. De gemeente Oudewater zal op basis van de afspraken in de dienstverleningsovereenkomst(en) diensten afnemen bij de gemeente Woerden waardoor één organisatie werkt voor twee zelfstandige gemeenten. Een voordeel van de inrichting op een dergelijke wijze is dat er geen nieuwe organisatie opgericht hoeft te worden.

Om in beeld te kunnen brengen wat er nodig is om de geplande samenwerking tussen de gemeenten Woerden en Oudewater te realiseren is een externe partij ingeschakeld om een business case op te stellen. Naar aanleiding van deze business case worden op dit moment de eerste stappen gezet voor het opstellen van de dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Oudewater.

De dienstverleningsovereenkomst zal fungeren als een raamwerk waarin kaders worden aangegeven en waaraan de uitvoeringsovereenkomsten worden opgehangen. De verwachting is dat de dienstverleningsovereenkomst in december 2013 zal worden vastgesteld door de gemeente Oudewater.

Op dit moment worden het programmacontract en het eerstefaseplan opgesteld, die (na goedkeuring van de dienstverleningsovereenkomst) door de stuurgroep zullen worden vastgesteld. Op basis daarvan worden project- en werkgroepen geformeerd en gaat men aan de slag. De resultaten vanuit deze werkgroepen zullen de basis vormen voor de uiteindelijke uitvoeringsovereenkomsten. In iedere werkgroep zal zowel de gemeente Woerden als de gemeente Oudewater zijn vertegenwoordigd.

De raad wordt op diverse wijzen geïnformeerd over de voortgang en status van de samenwerking met de gemeente Oudewater. Hierbij zal het eerst volgende officiële rapporteringsmoment de bestuursrapportage 2014 zijn. Hierin zal de actuele status worden opgenomen van de samenwerking met de gemeente Oudewater. Naast de bestuursrapportage zal de raad in ieder geval worden geïnformeerd tijdens de overige rapportagemomenten zoals de begroting en de jaarrekening, of tussentijds indien dat nodig is.

Aanbeveling

- Wij adviseren u duidelijke afspraken met de gemeente Oudewater te maken over de af te nemen diensten. Enkele onderwerpen waarover naar onze mening afspraken over gemaakt moeten worden zijn (niet limitatief):
- kwaliteitsnormen van de bedrijfsprocessen;
- rechtmatige uitvoering van de bedrijfsprocessen;
- het uitvoeren van interne controle;
- informatievoorziening aan de gemeente oudewater (inhoud en frequentie);
- bepalingen omtrent het niet nakomen van de afspraken.

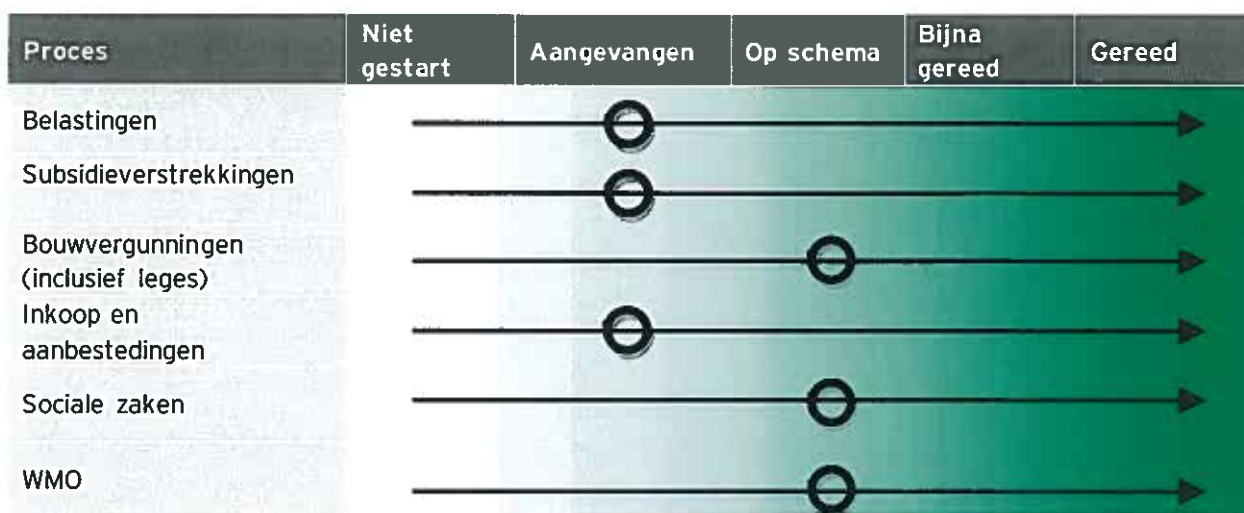
4 Rechtmatigheidsbeheer en interne controle

4.1 Status verbijzonderde interne controle 2013: Onderhanden

De verbijzonderde interne controle functie binnen de gemeente Woerden valt vanaf 2013 niet meer onder de verantwoording van het team financiën. Op deze manier is een onafhankelijke positie gecreëerd voor de VIC functionaris.

Wij hebben vastgesteld dat de bevindingen vanuit voorgaande perioden worden besproken met de teams in de zogeheten "check-sessies". Voor een huidige status van onze bevindingen uit voorgaande rapporten wordt verwezen naar hoofdstuk 2.

Wij concluderen dat de uitvoering van de verbijzonderde interne controle 2013 op schema ligt. Overigens wordt volgens de planning een groot deel van de interne controle in de laatste periode (tot aan het opmaken van de jaarrekening) uitgevoerd. In de volgende tabel hebben wij per proces van de verbijzonderde interne controle de huidige status weergegeven.

De interne controle voor de volgende processen is momenteel nog niet gestart, in overeenstemming met de intern opgestelde planning:

- Begroting en budgetbeheer
- Salarisadministratie
- Leerlingenvervoer
- Treasury
- SISA

Conclusie

► Zoals in bovenstaande tabel is te zien, is voor diverse processen de verbijzonderde interne controle gestart danwel op schema. Hierbij merken wij net als voorgaand jaar op dat alle verbijzonderde interne controlewerkzaamheden voor aanvang van onze jaarrekeningcontrole dienen te zijn afgerond.

4.2 Dynamisering en modernisering verbijzonderde interne controle

In voorgaande rapportages hebben wij gerapporteerd over het verder dynamiseren van de verbijzonderde interne controlewerkzaamheden. Op dit moment worden deze werkzaamheden voor een groot deel aan het einde van het boekjaar uitgevoerd. Derhalve zijn ten tijde van onze tussentijdse controle de controlewerkzaamheden (nog) niet volledig uitgevoerd.

Zoals in paragraaf 4.1 aangegeven zijn de verbijzonderde interne controle werkzaamheden voor diverse processen nog niet gestart. Met name voor het SiSa proces achten wij het nuttig om gedurende het jaar de nodige werkzaamheden uit te voeren. SiSa betreft een belangrijk onderdeel van de jaarrekening welke dient ter verantwoording van diverse subsidieregelingen. De organisatie kan gedurende het jaar zowel de risicoanalyse en beheersingsmaatregelen updaten alsmede de rechtmatigheid vaststellen van de financiële informatie tot dusver.

Aanbeveling

► Wij adviseren u de timing en fasering van de verbijzonderde interne controle aan te passen. Door het aanpassen van de timing en de fasering ontstaat de kans om werkdruk beter te spreiden en bijvoorbeeld de tijdsdruk rondom het jaarrekeningtraject te verlagen.

5 Bevindingen tussentijdse controle 2013

5.1 Actualisatie grondexploitatieberekeningen

De grondexploitaties van een gemeente zijn mede door de economische crisis een belangrijk onderdeel van de jaarrekening. De belangrijkste grondexploitaties bij de gemeente Woerden zijn Defensie-eiland, Snel & Polanen en Breeveld.

Defensie-eiland

De grondexploitatie Defensie-eiland wordt door de gemeente Woerden geïdentificeerd als een project met een hoog risicoprofiel. Gezien de omvang van het project kan het voordoen van risico's grote gevolgen hebben voor de jaarrekening en begroting van de gemeente Woerden. In het tweede deel van 2013 heeft de raad in overeenstemming met de projectontwikkelaar ingestemd met een aanpassing van het project waarbij een verdere fasering wordt aangegeven in de ontwikkeling van het Defensie-eiland. Wij wijzen u erop dat de gevolgen van deze besluitvorming dienen te worden meegenomen in de actualisatie van de grondexploitaties in het kader van het opstellen van de jaarrekening 2013.

Snel & Polanen

Het project Snel & Polanen bevat eveneens diverse risico's voor de gemeente Woerden. De zandwinplas is niet conform de afspraken is opgeleverd, als gevolg hiervan waren aanvullende civiel technische maatregelen nodig op eiland IV. Hierdoor is vertraging ontstaan in de ontwikkeling van eiland IV en het recreatie eiland. Daarnaast dienen een aantal kavels te worden geherwaardeerd gezien de verwachting is dat deze kavels voor lagere prijs zullen worden verkocht dan in eerste instantie vanuit is gegaan. Hierdoor zal de grondexploitatie negatief moeten worden bijgesteld.

Breeveld

Het project Breeveld is op dit moment niet in exploitatie genomen. Tezamen met een externe partij wordt onderzocht of het haalbaar is deze locatie integraal te ontwikkelen. Indien het besluit van in exploitatie nemen van het project nog in 2013 wordt genomen dient het project Breeveld te worden overgeheveld van de Niet In Exploitaties Genomen Gronden (NIEGG) naar de grondexploitaties in de jaarrekening 2013.

Aandachtspunt jaarrekening 2013

- Wij benadrukken het belang van een tijdige actualisatie van de grondexploitatieberekeningen in de huidige tijdsgeest. Ons is medegedeeld dat deze tijdig beschikbaar zullen zijn voor de controle van de jaarrekening 2013.

5.2 Oprichting Ferm Werk

Per 1 januari 2014 zal de uitvoering van de sociale taken van de gemeente Woerden overgaan naar "Ferm Werk". Gezien het feit dat de gemeente Woerden verantwoordelijk blijft voor de rechtmatige uitvoering van de sociale taken door Ferm Werk, hechten wij eraan te benadrukken dat er adequate afspraken met Ferm Werk gemaakt moeten worden over de informatievoorziening aan de gemeente Woerden. Met name inzake de rechtmatige uitvoering van de processen, maar ook financiële (management)informatie op basis waarvan de gemeente Woerden de financieringsbehoefte en -verplichting aan Ferm Werk kan monitoren.

Aanbeveling

- Wij adviseren u toe te zien op het maken van adequate afspraken omtrent een juiste, volledige en tijdige informatievoorziening. Specifieke aandacht van ons gaat uit naar de vastlegging van deze gemaakte afspraken en de monitoring op de naleving hiervan.

Aanbeveling

- Wij adviseren u nu al tijdige afspraken te maken met de directie van "Ferm Werk" over de tijdige aanlevering van een controleverklaring over het jaar 2014 ten behoeve van de jaarrekening van de gemeente Woerden.

5.3 Invoering SEPA/IBAN

Vanaf 1 januari 2014 gaan alle Europese landen over naar één Europese betaalmarkt: de Single Euro Payments Area (SEPA). Hierdoor zijn er geen verschillen tussen binnen- en buitenlandse betalingen in de Europese Unie. Dit heeft echter tot gevolg dat onder andere de financiële applicaties binnen de gemeente dienen te worden aangepast zodat deze volgens deze nieuwe methodiek kunnen werken. Uit correspondentie van de VNG van 4 november jongstleden blijkt dat ruim 70% van de Nederlandse gemeenten de implementatie nog niet volledig heeft afrondt.

Aan de hand van de door ons gehouden interviews hebben wij vastgesteld dat de gemeente Woerden in een vergevorderd stadium is met het doorvoeren van de wijzigingen. Alle applicatie welke dienen te worden aangepast zijn in beeld. Op dit moment worden diverse werkzaamheden uitgevoerd om de adequate implementatie te testen om zodoende vanaf 1 februari 2014 te kunnen voldoen aan de vereisten omtrent SEPA/IBAN.

Conclusie

- Wij benadrukken dat een tijdige implementatie van de nodige wijzigingen in het kader van SEPA/IBAN van groot belang zijn voor de dagelijkse bedrijfsvoering van de gemeente. De gemeente Woerden ligt op schema om te voldoen aan de nieuwe vereisten per 1 februari 2014.

5.4 Nieuwe aanbestedingswet

De aanbestedingswet is in 2013 ingrijpend gewijzigd, waarbij striktere regels gelden over clustering, proportionaliteit van eisen, bepaling over niet-samenvoegen en verplicht splitsen van opdrachten en bepalingen die betrekking hebben op het beperken van de kosten van het deelnemen aan een aanbesteding. De aanbestedingswet is van toepassing met ingang van 1 april 2013.

De gemeente Woerden heeft een centraal inkoopbureau welke bij inkoop zowel een adviserende rol bij (meervoudig) onderhandse aanbestedingen vervult als een regisserende rol bij openbare en Europese aanbestedingen. Wij onderschrijven dat een dergelijk onafhankelijke team het risico van onrechtmatige inkoop verminderd.

Wij hebben tevens geconstateerd dat de gemeente Woerden haar inkoop- en aanbestedingsbeleid heeft geactualiseerd in overeenstemming met de nieuwe aanbestedingswet. De gemeente heeft bij de actualisatie aansluiting gezocht bij het voorbeeld model van de VNG.

Conclusie

- Wij concluderen dat het proces omtrent inkoop en aanbestedingen van de gemeente Woerden voldoet aan de vereisten van de nieuwe aanbestedingswet.

6 Aandachtspunten voor het jaarrekeningtraject

De komende maanden staan voor u weer in belangrijke mate in het teken van het traject jaarafsluiting. Wij zijn ons ervan bewust dat dit traject niet kan en mag worden onderschat en dat de totstandkoming van de programmarekening tegelijkertijd steeds meer beslag legt op betrokken medewerkers. Niet in de laatste plaats door de steeds verder aangescherpte in- én externe regelgeving over aspecten als verslaggeving, rechtmatigheid en specifieke verantwoordingsinformatie.

In het verlengde van voornoemde zullen wij u gelijk aan voorgaand jaar ten behoeve van het afsluiten van de gemeenterekening een handleiding ter beschikking stellen, die kan worden gehanteerd als leidraad bij het samenstellen van het balansdossier. Wij benadrukken het belang om voorafgaand aan de accountantscontrole zelf vast te stellen dat de informatie in het balansdossier volledig en van voldoende niveau is. Hierbij hoort eveneens een adequate analyse (en vastlegging hiervan) van de betreffende posten in de jaarrekening.

In onderstaand overzicht is alvast een aantal aandachtspunten weergegeven welke van belang zijn bij de jaarrekeningcontrole.

Nr.	Aandachtspunt	Omschrijving	Effect
1	Rechtmatigheid- controle	Bepalen effecten bevindingen rechtmatigheidscontrole	Mogelijk effect op het accountantsoordeel inzake de rechtmatigheid totstandkoming jaarrekening.
2	Actuele grondexploitatie	Doel is een zo naar waarheidsgetrouw mogelijk beeld weergeven van de grondexploitatie	Opstellen van een actuele berekening van de verschillende grondexploitatieprojecten.
3	Niet in exploitatie genomen gronden	Bepalen in hoeverre het reëel is dat de gronden in exploitatie genomen gaan worden.	- Mogelijke overboeking van voorraden naar materiële vaste activa. - Andere waarderingsgrondslag (historische aanschafprijs).
4	Sociale zaken	- Afronden van de interne controle en de rapportages ten behoeve van de SiSa en verantwoording aan de deelnemende gemeenten. - Adequate overdracht van gegevens van de gemeente Woerden aan Ferm Werk	- Maken van heldere afspraken met Ferm Werk omtrent de afwikkeling van de eindverantwoording 2013 - Maken van heldere afspraken met Ferm Werk omtrent de overdracht van de werkzaamheden en dossiers
5	Inzicht verplichtingen	- Inzicht in niet uit de balans blijvende verplichtingen - Volledigheid schuldpositie.	- Beoordeel contracten op financiële verplichtingen. - Adequate analyse onderbestedingen budgetten.
6	Berekening pensioenvoorzien ing wethouders	Doel is een zo naar waarheidsgetrouw mogelijke beeld weergeven van de pensioenverplichting	(laten) opstellen van een adequate berekening van de pensioenverplichting (oud) wethouders.
7	Single information Single audit (SISA)	- Doel is de balanscontrole efficiënt te laten verlopen. - Wij stellen een handleiding ter beschikking voor inrichting en waarborgen volledigheid van het SiSa-dossier	- Opstellen risicoanalyse per regeling inclusief de daarbij horende beheersingsmaatregelen binnen de organisatie. - Identificeren risicoanalyse per regeling. - Zichtbare rechtmatigheidstoetsing. - Tijdige aanlevering verantwoordingsinformatie (voor balanscontrole). - Tijdige verantwoording uitvoerende instellingen voor SiSa-regelingen die op afstand zijn gezet.

8 Efficiënte balans controle	• Doel is de balanscontrole efficiënt te laten verlopen. • Wij stellen een handleiding ter beschikking voor inrichting en waarborgen volledigheid van het balansdossier.	• Op te leveren stukken balansdossier labelen aan verantwoordelijken. • Voortgang en kwaliteit aanlevering strak monitoren.

7 Actuele ontwikkelingen en overige onderwerpen

Hieronder is een aantal actuele ontwikkelingen op het gebied van de lokale overheid en op het gebied van (voorgenomen) wijzigingen in externe regelgeving weergegeven. Wij adviseren, voor zover nog niet bekend, kennis te nemen van onderstaande actuele ontwikkelingen en na te gaan in hoeverre en op welke wijze deze mutaties van invloed zullen zijn op gemeente Woerden.

7.1 Wet normering topinkomens

Topfunctionarissen in de (semi) publieke sector mogen niet meer verdienen dan 130% van het salaris van een minister. Dit is bepaald in de vernieuwde Wet normering topinkomens (vervangt WOPT). Het gaat hierbij naast het basissalaris, ook om uitgestelde beloningen en ontslagvergoedingen.

De wet regelt dat topfunctionarissen altijd hun vergoeding openbaar moeten maken. Ten behoeve van de jaarrekening 2013 vragen wij u een overzicht te produceren met salarissen van topfunctionarissen, alsmede uitgestelde betalingen en eventuele ontslagvergoeding.

7.2 Aanpassing BBV

Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) heeft een aantal technische en inhoudelijke aanpassingen ondergaan. Het gaat om de volgende technische aanpassingen:

- Benaming van Programmarekening is aangepast in "Overzicht van baten en lasten".
- Wijziging term "gerealiseerde resultaat voor bestemmen" in "gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten".
- Wijziging term "gerealiseerd resultaat na bestemmen" in "gerealiseerde resultaat".
- Benaming paragraaf "Weerstandsvermogen" is aangepast in "Weerstandsvermogen en risicobeheersing".

De inhoudelijke aanpassingen zijn:

- Uitbreiding van de informatie in de Paragraaf Verbonden partijen met: Naam en vestigingsplaats, het openbaar belang dat op deze wijze wordt behartigd, veranderingen die zich gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente/provincie in de verbonden partij heeft, het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar, resultaat van de verbonden partij.
- Overzicht van incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma ten minste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag kunnen worden opgenomen.
- Toevoeging van het onderdeel Investerings met economisch nut met "Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven".